

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Ілона Палагута (м. Умань, Україна)

Система сучасної професійної підготовки вчителя англійської мови зумовлена зміною мети мовної освіти, її оновленням змістом, розробкою інноваційних комунікативних методик, трансформацією технологій навчання. Професійна підготовка є обов'язковим підсумковим етапом підготовки майбутнього вчителя.

Сучасні університети у Великій Британії пропонують студентам різні організаційні моделі підготовки вчителів. Вища освіта представлена університетами і політехнічними коледжами. Існують три рівні навчання в університетах :

- (Undergraduate), базова вища освіта з терміном навчання 3-4 роки та отриманням диплома бакалавра (Degree of Bachelor);
- (Graduate), повна вища освіта з терміном навчання 1-2 роки та отримання диплома магістр (Degree of Master);
- (Postgraduate), навчання з отримання ступеня PhD (еквівалент кандидата наук в Україні).

Очевидною перевагою освітньої системи Великої Британії є її виняткова гнучкість: є можливість обирати дисципліни та спеціалізацію за власним уподобанням. Більше того – при бажанні вибрані предмети і напрямки можна поміняти. Водночас спостерігаються великі масштаби студентського обміну, обміну викладачами, регулярного наукового стажування, участі у престижних міжнародних конференціях, адже академічна мобільність є однією із цілей Болонського процесу. [1, с. 97].

Сучасна британська вища освіта є престижною у цілому світі, дає кваліфікацію міжнародного рівня і знаменита високою якістю навчання. Професійна підготовка вчителів англійської мови здійснюється за двома напрямками – як рідної, так і іноземної мови. Перший напрям реалізується через державні заклади освіти – університети і коледжі вищої освіти. Підготовку

вчителів англійської мови як іноземної здійснюють державні та недержавні заклади освіти. У зв'язку із віковими, психофізичними особливостями дітей, а також змістом шкільної програми для різних вікових категорій у Великій Британії окремо здійснюється підготовка вчителів англійської мови для початкових та середніх шкіл [4]. Методична підготовка з англійської мови вчителів початкової школи охоплює навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, говоріння, читання та письма. Заняття з методики включають не тільки аналіз різноманітних методів та прийомів, а й ознайомлення із засобами стимулювання та заохочення дітей, шляхами залучення батьків до допомоги дітям у навчанні [4]. У більшості закладів навчальні плани будуються за модульним принципом, що дозволяє досягти значної гнучкості та варіативності. В умовах швидкого розвитку суспільства, інтеграційних процесів у європейському просторі модульна система дає змогу швидко реагувати на вимоги часу, змінюючи зміст модуля, не руйнуючи при цьому загальну структуру курсу. Зміст методичної підготовки вчителів англійської мови як іноземної визначається специфікою роботи з учнями, для яких англійська мова не є рідною. Він включає аналіз таких питань, як особливості сприйняття іноземної мови, рідна мова та іноземна мова, планування уроків, навчання аспектів мови і, в першу чергу, фонетичного та граматичного, використання технічних та навчальних матеріалів, тестування та контроль тощо [4]. Підготовку вчителів як рідної (англійської) мови та літератури у Великій Британії західні вчені аналізують у контексті цілісної професійної освіти вчителів і в нерозривному зв'язку зі спеціально-предметною та психолого-педагогічною підготовкою.

У системі педагогічної освіти Великої Британії надзвичайно важливу роль відіграє Агенція з підготовки вчителів, основними функціями якої є створення закладів педагогічної освіти, фінансування програм підготовки, сприяння підвищенню престижу педагогічної професії, здійснення дослідницької роботи, спрямованої на вдосконалення системи підготовки педагогів.

Програма підготовки з англійської мови як рідної, розроблена з урахуванням вимог Національного навчального плану, передбачає оволодіння технологією навчання чотирьох видів мовленнєвої діяльності – аудіювання, говоріння, читання та письма. Відповідно до вікових особливостей дітей основна увага у підготовці вчителів приділяється методиці навчання читанню. У підготовці вчителів англійської мови до роботи в середній школі велике значення надається вивченню літератури. В англійській професійній підготовці майбутніх учителів лекція є провідною формою навчання. Професійно спланована і прочитана на високому рівні, вона заохочує студента до самостійного доопрацювання питань, які виносяться на лекцію. Тьюторські заняття студента з викладачем мають вагомим значення тоді, коли студенти мають великий запас знань, на основі якого тьютор індивідуально керує роботою студента. Кожен студент вважається офіційно прикріпленим до тьютора, який слідкує не лише за його навчанням, а й за іншими сферами університетського життя. Цей метод є обов'язковим в англійських університетах. Варто наголосити, що у Великій Британії самостійна робота – це вдало спланований процес, який відбувається під керівництвом викладача, планується вузом, повністю забезпечується методично та індивідуалізується у залежності від здібностей та підготовки студентів [2].

У Великій Британії вузи є незалежними, автономними організаціями, з їх власними правовими повноваженнями. Вони не є власністю держави, хоча більшість з них залежить більшою чи меншою мірою від державного фінансування та має можливість вільно пропонувати програми й нагороди з урахуванням стану їх повноважень. Кожен університет і коледж вищої освіти несе відповідальність за забезпечення того, щоб відповідні стандарти були досягнуті і що пропонується дійсно якісна освіта [3, с. 70]. Окрім знань, майбутній вчитель англійської мови повинен розвивати в собі навички і вміння, що дозволятимуть йому діагностувати, оцінювати й аналізувати контексти і конфлікти. Серед основних цілей і аспектів, що повинна включати до себе

професійна підготовка майбутнього вчителя англійської мови як іноземної, варто виділити такі:

– цінування культурного і мовного розмаїття Європи й етнічних меншин, що влаштувались на континенті;

– стимулювання в аудиторії мультикультурної і мультиетнічної точки зору, що підтримує розмаїтість, і розділення її з викладачами, що проходять професійну підготовку;

– вивчення внесків в мистецтво, літературу, музику, історію різних світових особистостей, вивчення їх спільностей, адаптації і впливу на культурну схему потенційної аудиторії.

Отже, підготовка вчителів англійської мови у Великій Британії здійснюється за двома напрямками – як рідної та як іноземної. Перший напрям реалізовується через державні заклади освіти – університети і коледжі вищої освіти. Зміст методичної підготовки вчителів англійської мови як іноземної визначається специфікою роботи з учнями, для яких англійська мова не є рідною. Він включає аналіз таких питань, як особливості сприйняття іноземної мови, рідна мова та іноземна мова, планування уроків, навчання аспектів мови і, в першу чергу, фонетичного та граматичного, використання технічних засобів та навчальних матеріалів, тестування та контроль тощо.

Література:

1. Абрамова Т. Чисто английское образование // Народное образование. – 2007. – № 1. – 204 с.
2. Граничина О. А. Контроль качества образовательного процесса в контексте управления вузом : дис. доктора педагогических наук : 13.00.08 / О. А. Граничина. – СПб., 2009. – 69 с.
3. Іванюк Т. Освітні реформи Великобританії 80 – 90-х р. ХХ ст. // Педагогічна газета. – 2002. – № 1. – 120 с.
4. Локшина О. Про розвиток шкільної освіти Англії на сучасному етапі // Педагогіка і психологія. – 2001. – № 2. – 180 с.